

Figuur 1: Guillermo Vargas Jiménez: “Exposición No. 1”, Galeria Codice, Managua, Nicaragua, 2007

Immonele of Implicatiekunst? Hoe beoordeel je artistieke experimenten?

dr. Rob van Gerwen
(Google mijn naam)
Departement Wijsbegeerte
Universiteit Utrecht

www.phil.uu.nl/~rob

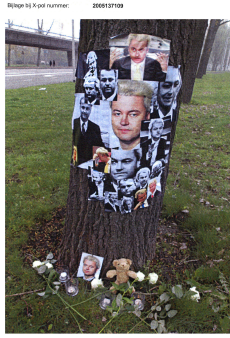
Filosofisch Café, Utrecht
15 april 2015

Inhoudsopgave

1 Definitie van kunst	1
1.1 Experimenten	1
1.2 Tussentijds	4
2 De filosofie	4
2.1 Meertraps Definitie	4
3 Santiago Sierra	5

1 Definitie van kunst

1.1 Experimenten

(a) Jonas Staal: "Geert Wilders Werken"

(b) Rirkrit Tiravanija: "Cooking for people"

(c) Tinkebell: "My Dearest Cat Pinkeltje"

Figuur 2: Shock Art?

(a) Burtynsky, "Nickel Tailings"

(b) Ronald Ophuis, "Executie", 1995

Figuur 3: Immorele afbeeldingen?

Waar lijkt het mis te gaan?

- Echte verkrachting in *Last Tango in Paris* (Bertolucci)
- Vrouw in Londen, bommelding.
- Martijn Engelbregt, A'dam, dec. 2003 (verspreidt legaal-lijkende folders met vragenlijsten over illegalen)

Is dit immorele kunst?

- Films over psychopaten?
- Foto's van martelingen in de Abu Graib gevangenis?
- of afbeeldingen van immorele toestanden, zoals Burtynsky » (Fig. 3a)

Is dit immorele kunst?

- of Ronald Ophuis, *Executie*, 1995 » (Fig. 3b)

(a) Marina Abramovic: "Rhythm 5"

Figuur 4: De grenzen van de kunstpraktijk

(a) "Hoofd van een Dode Man", Mexico 1990

(b) "Man Zonder Hoofd", 1993

Figuur 5: Joel-Peter Witkin (gewoon foto's?)

Nee, dit is kunst over immorele toestanden

- Kunst is een autonome praktijk
- Ze vereist een artistieke houding: vgl. auto-ongeluk en Abramovic » (Fig. 4a)

1.2 Tussentijds

Tussentijdse Conclusie

- We kunnen deze werken niet bij een bestaande kunstvorm indelen ...
want steeds blijft één belangrijk element buiten beschouwing: ...
 - *Het immorele ...*
 - *en het gevoel bij de kijker er niet in mee te willen gaan* (omdat het immoreel aanvoelt)
- (Denk aan de kijkers bij een vechtpartij: die zijn geïmpliceerd, medeplichtig)

(a) "Helena", 2003, Trapholt Art Museum, Kolding, Denmark

(b) "Icecube"

Figuur 6: Marco Evaristi (gewoon installaties?)

Figuur 7: Orlan: "De Re-incarnatie van Sint-Orlan", 1990 ff.

2 De filosofie

Institutionele conceptie

Dickie 1973, p. 25 (zie ook George Dickie: "What is Art?" in: Cahn & Meskin)

- "Een kunstwerk in de classificatoire zin is (1) een artefact (2) waaraan door een bepaalde persoon of personen die uit naam van een bepaalde sociale institutie (de Kunstwereld) handelen de status van kandidaat voor waardering hebben toegeschreven."

2.1 Meertraps Definitie

Een Realistische meertraps Definitie 1/2

In termen van de gepaste categorieën (en kunstkritische methoden)

1. Onze kunst begint met het moderne systeem van de schone kunsten.
 2. *Kunst* is de praktijk die de werken omvat die *kunstvormen* instantiëren; kunstvormen reguleren hoe die werken het beste gewaardeerd kunnen worden, door hun fenomenologische specificaties.
 3. X is een *kunstwerk* dan en slechts dan als het gepast en bedoeld een erkende artistieke procedure instantieert en als zodanig beschouwd wordt.
- Drie categoriale niveau's: Kunst; Kunstvormen; Kunstwerken.

Een Realistische meertraps Definitie 2/2

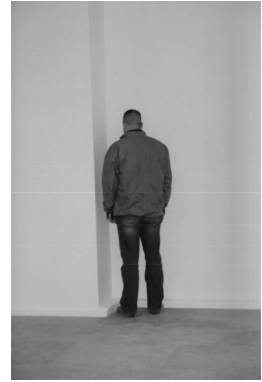
In termen van de gepaste categorieën (en kunstkritische methoden)

4. Een geordende verzameling van fenomenologische specificaties voor de manipulatie van zintuiglijk materiaal is een *procedure* dan en slechts dan als het meer dan een gepaste instantie heeft.
 5. Zo'n procedure is *artistiek* dan en slechts dan als het een of meer instanties heeft mogelijk gemaakt met erkende hoge artistieke waarde.
- *Meesterwerken* maken (als het ware geheel op eigen kracht) aan het publiek duidelijk hoe ze het meest vruchtbaar beschouwd kunnen worden.

Een Procedé, maar is het Artistiek?

- *Het procedé*: gebruik materiaal dat om morele gronden niet beschikbaar was voor kunst
- Effect op kijker: roept morele intuïties op; maakt dat publiek die beleeft (in de waarneming)
 - Niet echt immoreel (vergeleken met de samenleving)
- Maar is het ook artistiek?
- Hoe moeten we deze werken beleven?

3 Santiago Sierra

Figuur 8: Santiago Sierra: “Group of Persons Facing the Wall and Person Facing Into a Corner”, 2002

Figuur 9: Santiago Sierra: “21 anthropomorphic modules”, 2005

De aard van Implicatiekunst is

1. Het *kan* autonome kunst zijn

- Een artistieke houding aannemen *lijkt* hier problematisch
 - * omdat dit onethisch lijkt te zijn (vgl. auto-ongeluk)
- Maar dit is wat er gebeurt:
 - * *we zijn echt betrokken (of zelfs medeplichtig)*
 - * ... zonder dat we echt iets verkeerd (illegals) doen

2. En zo werkt de *beleving*

- Ze maakt onze morele intuïties voelbaar!
- Het gaat dus echt om esthetische beleving
 - * niet alleen om gedachten (over de moraal)